

**DRAHOKAM NA POLI Z DIELNE ŠĽACHTITEĽOV
VÝSKUMNÍKOV – MAK SIATY MS HARLEKYN**



PREČO SME ODKÁZANÍ NA DOVOZ HOVÄDZINY?



**SPOLOČNE ZA ZACHOVANIE A OBNOVU
BIODIVERZITY KARPATSKÝCH HORSKÝCH
EKOSYSTÉMOV**



**POTRAVINOVÁ BANKA DÁT SLUŽI
ŠPORTOVCOM AJ VÝROBCOM**



**VEDCI VEDIA PRESNE URČIŤ „GENETICKÚ
INFORMÁCIU BRYNDZE“**



**VYUŽÍVANIE TECHNOLOGIÍ BEZ ORBY NA ŤAŽKÝCH
PÔDACH JE EKONOMICKY EFEKTÍVNE**



**STRATEGICKÉ PLÁNY – ZÁKLAD IMPLEMENTÁCIE
BUDÚCEJ SPOLOČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ
POLITIKY PO ROKU 2020**

EDITORIAL

Nedávno som sa zúčastnila diskusie na tému ako posilniť inovácie v európskom priestore. Diskusiu organizoval významný slovenský denník orientovaný na hospodárstvo a ekonomiku. Predstaviteľ Európskej komisie z generálneho riaditeľstva pre výskum a inovácie pán Jean David Malo predstavil nový ambiciózný program Európskej inovačnej rady – EIC, ktorý má za úlohu podporovať prelomové inovácie v Európe a podporiť ich tvorcov z radov výskumníkov i firiem. Aby Európa nezaostávala v inováciách za gigantmi ako sú USA a Čína a aby sa špičková úroveň európskej vedy prejavila aj v praxi.

Hoci slovenskí diskutujúci reprezentujúci oblasť priemyslu zastávali názor, že významnou oblasťou prelomových inovácií na Slovensku je automobilový priemysel a naň naviazané odvetvia výskumu a inovácií, z úst predstaviteľa EK zaznelo upozornenie na udržateľnosť inovácií a spoločenský dopad, enviromentálne hľadiská, kvalitu života a rešpektovanie názorov verejnosti. Jeden z prvých pilotných projektov, ktoré EK podporila je za-

meraný na inovatívne riešenie výroby „čistej energie“ pomocou procesu, ktorý napodobňuje proces fotosyntézy v prírode (Fuel from the Sun: Artificial Photosynthesis). Vyčleňovanie jedného odvetvia ako „zaručene správneho pre inovácie“ nie je správne. Nové myšlienky nemajú hranice odvetví.

Inovácie v oblasti agrosektora sú na Slovensku potrebné ako soľ. Svedčí o tom nízka, oproti priemeru EÚ sotva tretinová pridaná hodnota, ktorú na Slovensku produkuje na 1 ha poľnohospodárskej pôdy. V newsletteri vám prinášame opäť niektoré informácie, ktoré majú potenciál pomôcť farmárom a podnikateľom v agrosektore a zároveň zlepšiť kvalitu života na Slovensku. Pozývame vás na podujatia, na ktorých sa môžete zoznámiť s výsledkami nášho výskumu a diskutovať o tom ako ich využiť v praxi.

Prajem vám príjemné jarné čítanie.

Dana Peškovičová



DRAHOKAM NA POLI Z DIELNE ŠLACHTITEĽOV VÝSKUMNÍKOV – MAK SIATY MS HARLEKYN



Kvitnúci porast odrody MS Harlekyn

Mak siaty je ekonomicky zaujímavá poľnohospodárska plodina, využitelná nielen v potravinárskom, ale aj farmaceutickom priemysle. Pestovanie maku na Slovensku má dlhodobú tradíciu, pričom mak siaty sa na Slovensku nielen pestuje, ale aj šľachtí. Novošľachtiteľstvom maku sa zaoberá jedno z pracovísk Výskumného ústavu rastlinnej výroby NPPC, a to Výskumná šľachtiteľská stanica (VŠS) v Malom Šariši. VŠS vo svojej viac ako 55-ročnej šľachtiteľskej histórii vytvorila viacero odrôd, z ktorých odrody Bergam, Gerlach, Major, Maratón, Opal a Albín sa stali piliermi pestovania maku nielen na Slovensku, ale aj u najväčšieho producenta potravinárskych makov v Európe, v Českej republike.

V súčasnosti NPPC prichádza s novou odrodou maku siateho MS Harlekyn a ponúka slovenským i českým pestovateľom špičkovú genetiku. Svoje pomenovanie dostala odroda po unikátnom opále, ktorý bol nájdený blízko lokality, kde bola vyšľachtená nová odroda maku siateho. Kým medzi drahokamami predstavuje slovenský opál Harlekyn najväčší drahý opál Euró-



Typický tvar tobolky odrody MS Harlekyn

py, tak medzi súčasnými odrodami maku predstavuje MS Harlekyn jednu z najproduktívnejších odrôd. Vďaka svojej vysokej úžitkovej hodnote, vyjadrenej najmä vysokou úrodou kvalitného semena, môže táto odroda symbolicky pre mnohých pestovateľov predstavovať drahokam na poli.

Novinka MS Harlekyn ponúka nielen špičkovú úrodu semena, ale aj dobrý zdravotný stav a plasticnosť. Odroda v skúškach ÚKZÚZ-u dosiahla rekordné úrody semena 2,11 t.ha⁻¹ a 2,24 t.ha⁻¹ v rokoch 2015 a 2016 a umiestnila sa na 1. mieste skúšaného sortimentu odrôd. Kontrolné odrody prekonala o 6,7%. Úrodu tvorí primeranou hustotou porastu a vyšším počtom semien v tobolke s vysokou hmotnosťou 1000 semien. MS Harlekyn je stredne skorá, stredne vysoká modrosemenná odroda maku. Obsah oleja v seme-

ne je stredne vysoký. Obsah morfinu v makovine je stredne vysoký až vysoký. Odroda nemá vyhranené pôdno-klimatické podmienky a je vhodná pre pestovanie vo všetkých výrobných oblastiach.

Osivo odrody MS Harlekyn, ako aj ostatných odrôd maku siateho vyšľachtených vo VŠS Malý Šariš, je možné si zakúpiť priamo na stanici. Na základe objednávky osivo expedujeme odberateľom poštou, aj formou dobierky.

Ponukový list si môžete pozrieť – TU:

http://www.nppc.sk/pdf/aktuality/2019/ponuka_mak_2019.pdf

NPPC – VÚRV

Ing. Beáta Brezinová, beata.brezinova@nppc.sk

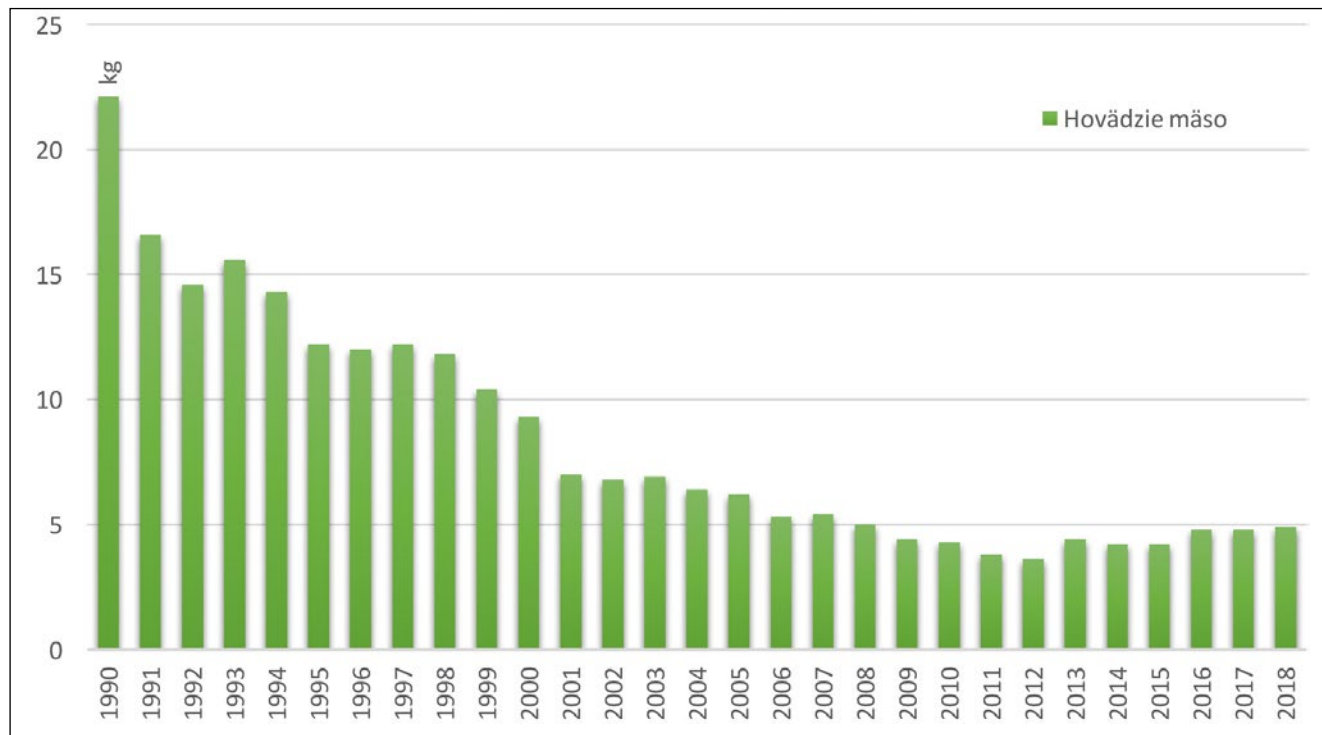
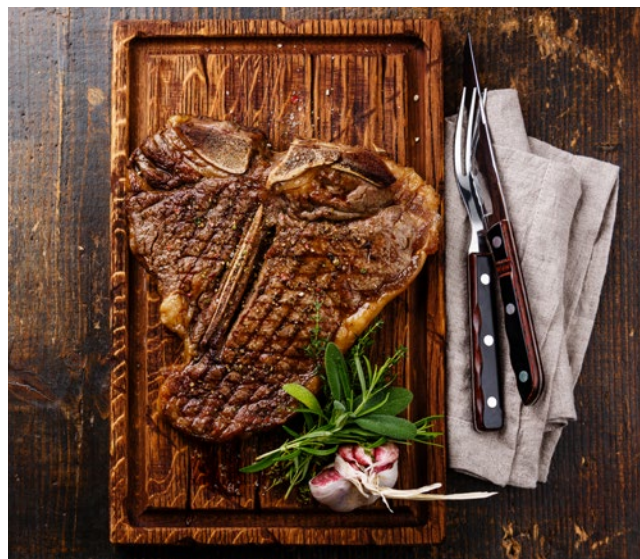
RNDr. Darina Muchová, PhD., darina.muchova@nppc.sk

PREČO SME ODKÁZANÍ NA DOVOZ HOVÄDZINY?

Dovoz hovädzieho mäsa na Slovensko a jeho kvalita sú jednou z tém, ktoré v našej spoločnosti silne rezonujú v ostatnom období. Zvieratá odchované a jatočne realizované na slovenských bitúnkoch zabezpečujú asi tretinu domácej spotreby. A tá je na historicky najnižšej úrovni.

Analytici Poštovej banky vlani publikovali údaje o tom, ako sa zmenila spotreba 37 najčastejšie konzumovaných potravín od vzniku Slovenskej republiky (rok 1993). Na 1. mieste v náraste je divina (plus 200 %), na druhom syry (plus 132,7 %), bezo zmeny je spotreba zeleniny a zeleninových výrobkov (-0,1 %). Lídrom v poklese je teľacina (-86 %), nasledovaná hovädzinou (-69 %). V roku 2017 sme sa dostali na konzum 4,93 kg hovädziny a teľaciny na obyvateľa Slovenska ročne.

Zdalo by sa, že takto nízku hodnotu (je už nižšia, ako spotreba rybaciny) nemôže byť ťažké vykryť z domácich zdrojov. Žiaľ, je to problémom. A nemalým. Štatistiky hovoria, že na Slovensku sa ročne jatočne realizuje 40 144 je-



Spotreba hovädzieho mäsa na Slovensku v kg/obyvateľa v rokoch 1990–2018

dincov hovädzieho dobytku. Tento počet zvierat zabezpečuje spotrebu 1,92 kg na obyvateľa Slovenska ročne.

Nedostatok domáceho jatočného dobytku nie je primárne spôsobený alarmujúco nízkym počtom kráv na Slovensku. Ak by sme totiž využili ich reprodukčný potenciál, nepredávali do zahraničia živé kravy, teľatá a mladý dobytok (a tieto by sme u nás vykrmili a jatočne realizovali), vedeli by sme vyprodukovať viac hovädziny na obyvateľa než dokážeme skonzumovať.

Aký je hlavný dôvod súčasnej nízkej sebestačnosti? Sú to ceny za jatočné zvieratá. Napríklad spracovateľmi ponúkaná marcová cena 1,8 € za kg živej hmotnosti vykrmenej býka slovenského strakatého plemena v porovnaní s cenou 4,2 € za kg živej hmotnosti dvojtypného teľata či 2,7 € za kg ž. hm. zástavového dobytku nemotivuje cho-

vateľov k výkrmu býkov, ale predávajú ich v ranom veku na výkrm do zahraničia. Pri cenách jatočných kráv ponúkali nedávno domáci spracovatelia 1 € za kg ž. hm. (slovenské strakaté plemeno), poľskí 1,1–1,4 €. Aj preto len necelých 30 % vyradených kráv putuje na slovenské bitúnky.

Viac o tejto téme aj o výsledkoch výskumu nájdete – TU: <https://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/507902-obchodnici-hladaju-slovenske-maso/>

Informácie o kvalite mäsa na našom trhu nájdete – TU: www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=WNCh39NnZqM

NPPC – VÚŽV Nitra

Ing. Ján Huba, CSc., huba@vuzv.sk

Ing. Martina Gondeková, PhD., gondekova@vuzv.sk

SPOLOČNE ZA ZACHOVANIE A OBNOVU BIODIVERZITY KARPATSKÝCH HORSKÝCH EKOSYSTÉMOV

Projekt cezhraničnej spolupráci Poľsko-Slovenko pomôže revitalizovať 130 ha horských lúk.

Prvé stretnutie medzinárodného projektového tímu – november 2016

Problematika obnovy a zachovania druhovo pestrých spoločenstiev je v súčasnosti vysoko aktuálna. Príčinou postupného zániku mnohých horských spoločenstiev je opustenie tradičného spôsobu hospodárenia, ktorého dôsledkom je znižovanie biodiverzity a degradácia významných biotopov. Aktivity projektu smerujúce k zachovaniu a obnove druhovo bohatých horských spoločenstiev sú preto veľmi opodstatnené a nevyhnutné. Cieľom je obnova, zachovanie a ochrana biodiverzity horských ekosystémov v cezhraničnom území Karpát. Projekt je zameraný na obnovu horských lúk prostredníctvom manažmentových opatrení s využi-



tím nových inovatívnych metód obnovy trávnych porastov. Podstatou projektu je návrat k tradičnému spôsobu obhospodarovania o horské lúčne ekosystémy. Doba realizácie projektu je od 1. 2. 2019 do 31. 1. 2021. Koordinátorom projektu sú LESY Slovenskej republiky, š.p. a projektovými partnermi sú Uniwersytet Rolniczy w Krakowie a Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum. Cieľom je revitalizácia 130 ha významných lokalít horských lúk v pohraničných oblastiach Prešovského a Žilinského kraja, spadajúce do územnej pôsobnosti Lesy Slovenskej republiky, š.p. OZ Prešov a OZ Liptovský Hrádok. Hlavnou úlohou

Dokončenie na strane 6 ►

Horské kosné lúky

NPPC H2020 PROJEKTY

NanoFEED

Coordinated in: Slovakia- NPPC

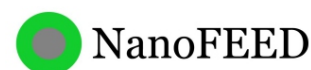
Project ID: 778098

Nanostructured carriers for improved cattle feed
(Nanostrukturálne nosiče pre zlepšenie výživy dobytky)

Funded under: H2020-EU.1.3.3. - Stimulating innovation by means of cross-fertilisation of knowledge

Call for proposal: H2020-MSCA-RISE-2017

Funding scheme: MSCA-RISE - Marie Skłodowska-Curie Research and Innovation Staff Exchange (RISE)



RUSTWATCH

Coordinated in: Denmark

Project ID: 773311

A European early-warning system for wheat rust diseases
(Európske systémy učasného varovania pred hrdzou pšeničnou)

Funded under: H2020-EU.3.2.1.1. - Increasing production efficiency and coping with climate change, while ensuring sustainability and resilience

Call for proposal: H2020-SFS-2017-2

Funding scheme: RIA - Research and Innovation action



ECOBREED

Coordinated in: Slovenia

Project ID: 771367

Increasing the efficiency and competitiveness of organic crop breeding
(Zvyšovanie efektivity a súťažeschopnosti pestovania organických plodín)

Funded under: H2020-EU.3.2.1.1. - Increasing production efficiency and coping with climate change, while ensuring sustainability and resilience

Call for proposal: H2020-SFS-2017-2

Funding scheme: RIA - Research and Innovation action



BIOSKOH

Coordinated in: Italy

Project ID: 709557

BIOSKOH's Innovation Stepping Stones for a novel European Second Generation BioEconomy
(BIOSKOH odrazové mostíky inovácie pre nové európske biohospodárstvo druhej generácie)

Funded under: H2020-EU.3.2.6.1. - Sustainable and competitive bio-based industries and supporting the development of a European bio-economy

H2020-EU.3.2.6.3. - Sustainable biorefineries

Call for proposal: H2020-BBI-PPP-2015-1-1

Funding scheme: BBI-IA-FLAG - Bio-based Industries Innovation action - Flagship



HORIZON 2020

► Dokončenie zo strany 4

NPPC – Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva je monitoring horských spoločenstiev a návrh pratotechnických opatrení zameraných na ich obnovu a údržbu. Aktivity sú zamerané na monitoring vegetácie a revitalizáciu trávnych porastov, posúdenie aktuálneho stavu a následný návrh opatrení pre zlepšenie súčasného stavu horských lúčnych ekosystémov. V rámci monitoringu vegetácie zaznamenáme počiatočný stav pred manažmentovými opatreniami a po revitalizačných opatreniach. Súčasťou je aj odber vzoriek nadzemnej fytohmoty na skúmanie krmovinárskej kvality porastov a odber pôdnych vzoriek. Výstupom projektu bude spoločná metodika s vypracovanými zásadami trvalo udržateľného obhospodarovania horských ekosystémov so zameraním na zlepšovanie stavu lúčnych biotopov, využiteľná nielen v pohraničnom území partnerských

krajín, ale v širšom európskom meradle. Bližšie informácie o projekte nájdete – TU:

<http://www.nppc.sk/pdf/interreg.pdf>

NPPC – VÚTPHP

Ing. Janka Martinčová, PhD., martincova@vutphp.sk
(koordinátor projektu za NPPC)

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014–2020. Príspevok vznikol v rámci projektu „Spoločne za zachovanie a obnovu biodiverzity karpatských horských ekosystémov“.

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom Európskej únie.

**„Spoločne za zachovanie a obnovu karpatských horských ekosystémov“ /KARPATY PL-SK/,
z OP INTERREG V-A Poľsko – Slovensko, č. projektu PLSK 01. 01. 00–00-0096/17–00**

POTRAVINOVÁ BANKA DÁT POSLŮŽI ŠPORTOVCOM AJ VÝROBCOM

Potravinová banka dát (PBD) predstavuje na Slovensku jediný oficiálny zdroj údajov o nutričnom zložení a energetickej hodnote dostupných potravín. Základným poslaním tohto pracoviska je tvorba odbornej databázy o zložení potravín, vývoj programov na ich využitie, príprava informačných materiálov o výžive a poskytovanie služieb výrobcovi potravín a širokej verejnosti. Online databáza PBD je dostupná na stránke www.pbd-online.sk, a poskytuje údaje zozbierané a aktualizované do roku 2002.

PBD má pomerne široké využitie. Riadiace orgány (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, Ministerstvo zdravotníctva, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu, Úrad verejného zdravotníctva) ju v rámci spolupráce s NPPC – Výskumným ústavom potravinárskym využívajú

najmä pri formovaní výživových programov alebo pri tvorbe oficiálnych stravovacích noriem. V oblasti zdravotníctva sa využíva najmä pri modelovaní diétného stravovania v nemocničných stravovacích zariadeniach. Záujem o potravinovú databázu prejavujú aj komerčné spoločnosti orientujúce sa napr. na výživu športovcov, tvorbu stravovania na mieru či vývoj mobilných aplikácií pre klientov. Služby PBD využívajú aj výrobcovia potravín pri uvádzaní výživovej hodnoty výrobkov na etikety v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a rady EÚ č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom. PBD ponúka výpočet výživových údajov na etikety výrobkov na základe receptúry výrobku so zohľadnením hmotnostných a nutričných zmien, ku ktorým dochádza počas technologického spracovania.





NÁRODNÉ POĽNOHOSPODÁRSKE
A POTRAVINÁRSKE CENTRUM
VÝSKUMNÝ ÚSTAV
POTRAVINÁRSKY

Označovanie výživovej hodnoty potravín

Ponúkame

- skúsenosti v oblasti výpočtu výživových hodnôt
- výpočet výživovej hodnoty výrobkov v súlade s požiadavkami Nariadenia EÚ č. 1169/2011 o poskytovaní informácií spotrebiteľom
- nutričný softvér Alimenta
- výber dát z databázy nutričného softvéru Alimenta

Cena výpočtu výživových hodnôt

19,50 € / výrobok

(cena je vrátane DPH)

Kto sme?

Potravinová banka dát (NPPC–Výskumný ústav potravinársky) ako jediné pracovisko na Slovensku spravuje databázy o zložení potravín. Tieto databázy obsahujú údaje o výživovej a energetickej hodnote potravín (surovín, polotovarov, potravinárskych výrobkov a pokrmov).

V prípade záujmu nás neváhajte kontaktovať

Potravinová banka dát

☎ 02/ 502 37 015 ✉ pbd@vup.sk

📍 Priemyselná 4, 824 75 Bratislava

Údaje, ktorými disponuje PBD, by mali korešpondovať so stravovacími zvyklosťami na našom území. Ponuka potravín na slovenskom trhu sa však dynamicky mení, rozširuje sa a receptúry výrobkov sa menia. Z tohto dôvodu je databáza priebežne aktualizovaná a dopĺňovaná o nové údaje zodpovedajúce najnovším vedeckým poznatkom.

Odborníci NPPC – VÚP poskytujú služby v oblasti výpočtu výživovej a energetickej hodnoty potravinárskych

výrobkov aj poradenstvo v oblasti výživových údajov pre odbornú i laickú verejnosť. Kompletnú ponuku služieb a produktov PBD nájdete TU:

<http://vup.sk/index.php?mainID=1&navID=197>
na stránke www.vup.sk v sekcii Cenník služieb.

NPPC – VÚP

Ing. Anna Giertlová, giertlova@vup.sk
RNDr. Lenka Bartošová, PhD., bartosova@vup.sk

VEDCI VEDIA PRESNE URČIŤ „GENETICKÚ INFORMÁCIU BRYNDZE“

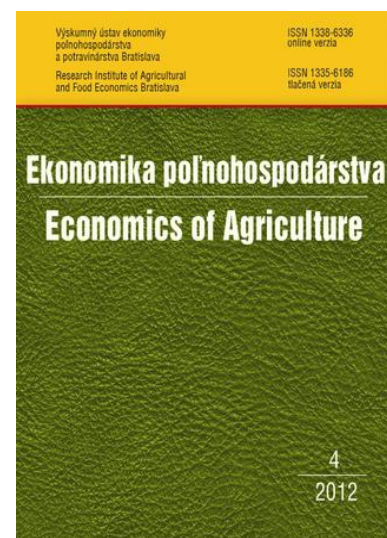
Bryndza je na Slovensku stále obľúbeným syrom a mnohí ju vnímajú tiež ako súčasť nášho kultúrneho dedičstva. Hoci sa dlhé roky vyrába predovšetkým na základe skúseností vychádzajúcich z tradičných receptúr, nové poznatky umožňujú zefektívniť jej výrobu a udržať vysokú kvalitu. V posledných rokoch sa možnosti výskumu v tejto oblasti zlepšili, keďže sú k dispozícii nové metódy na analýzu mikroflóry a tiež na analýzu arómy syrov. Modernou metódou, vhodnou na analýzu mikroflóry syrov, je veľkokapacitné paralelné sekvenovanie DNA, nazývané aj sekvenovanie novej generácie (NGS – Next Generation Sequencing). Umožňuje určiť percentuálne zastúpenie rodov a druhov mikroorganizmov v syre, zvlášť pre baktérie a zvlášť pre kvasinky a plesne. Princípom metódy je extrakcia DNA z celej vzorky syra, enzýmové nakopírovanie cieľových úsekov DNA pre rozlíšenie druhov mikroorganizmov (amplifikácia polymerázovou reťazovou reakciou), presné určenie sekvencie báz v nakopírovaných úsekoch DNA automatickým sekvenátorom opakujúcim rôzne enzýmové reakcie

a meranie fluorescencie. Produktom analýzy je 10 000 až 1 000 000 osekvenovaných úsekov DNA, ktoré sa napokon roztriedia porovnaním s databázou známych mikroorganizmov. Metóda vyžaduje špeciálne, finančne náročné technické vybavenie a vysokokvalifikovaný personál v oblasti molekulárnej biológie a bioinformatiky.

V rámci výskumu na pracovisku Výskumného ústavu potravinárskeho – NPPC sme sa zaoberali charakterizáciou ovčieho hrudkového syra počas výroby, rôznych druhov bryndze na trhu v SR a prípravou modelových vzoriek ovčích hrudkových syrov s pridanými kultúrami mliečnych baktérií. Pomocou moderných metód sme zistili, že hlavnou zložkou bakteriálnej mikroflóry ovčieho hrudkového syra a bryndze sú *Lactococcus lactis subsp. lactis*, *Lactobacillus paracasei*, *Lb. helveticus*, *Lb. brevis* a *Lb. plantarum*, *Streptococcus thermophilus*, *Leuconostoc* sp. a *Enterococcus* sp. Vo vysokej miere sme identifikovali tiež kvasinky *Geotrichum candidum*, *Yarrowia lipolytica* a *Kluyveromyces marxianus*. Zaujímavosť

Dokončenie na strane 9 ►

NAŠE VEDECKÉ A ODBORNÉ ČASOPISY





► Dokončenie zo strany 7
ťou je, že kultivačne sme v sudovanom ovčom hrudkovom syre zistili nižšie koncentrácie niektorých mikroorganizmov, avšak sekvenčnou analýzou sme potvrdili zachovanú vysokú diverzitu druhov. O výsledkoch priebežne informujeme výrobcov a odbornú verejnosť, so záujemcami spolupracujeme na riešení mikrobiologickej stránky technológie.

Článok na túto tému nájdete – TU:
<http://vup.sk/index.php?mainID=2&navID=36&version=2&volume=54&article=1976>

NPPC – VÚP

Ing. Janka Koreňová, PhD., korenova@vup.sk
RNDr. Tomáš Kuchta, DrSc., kuchta@vup.sk

VYUŽÍVANIE TECHNOLOGIÍ BEZ ORBY NA ŤAŽKÝCH PÔDACH JE EKONOMICKY EFEKTÍVNE

Problematike technológií obrábania pôdy bez orby sa na NPPC – Výskumnom ústave agroekológie v Michalovciach venujeme už viac ako 20 rokov. V prvých rokoch bol náš technologický výskum zameraný na hodnotenia úrod, analýzu vplyvu na pôdne prostredie a energetické hodnotenia. V posledných desiatich rokoch sú výsledky doplnené o podrobné ekonomické analýzy pestovateľských technológií plodín. Hodnotenia nákladových parametrov, zisťova-

nie rentability a ziskovosti pestovania vyúsťujú k odporúčaniam pre poľnohospodársku prax.

Základom ekonomických analýz sú technologické pokusy na ťažkých pôdach experimentálneho pracoviska v Milhostove. V pokusoch sme porovnávali minimalizačné postupy obrábania pôdy až po jej najextrémnejšiu formu, priamu sejbu do nespracovanej pôdy s konvenčnou technológiou, pri ktorej sa využíva orba. Tieto technológie sme



skúmali pri rôznych poľných plodinách ako aj pri menej známých teplomilných a alternatívnych plodinách. Výsledky z pokusov bežných poľných plodín poukázali na ekonomickú výhodnosť využitia technológií bez orby pri ozimnej pšenici, jarnom jačmeni, kukurici siatej a sóji fazuľovej. Podrobné výsledky vrátane analýz nákladovosti, ziskovosti a rentability boli zhrnuté v publikácii Ekonomika pestovania poľných plodín na ťažkých pôdach Východoslovenskej nížiny – TU:

http://www.nppc.sk/pdf/Publikacie_NPPC_VUA/2014.pdf

Ekonomické hodnotenia technológií sme robili aj pri teplomilných plodinách. Výsledky získané z pokusov a podrobné ekonomické analýzy boli spracované do publikácie: Teplomilné plodiny na ťažkých pôdach a ekonomika ich pestovania – TU:

http://www.nppc.sk/pdf/Publikacie_NPPC_VUA/2017.pdf

Projekty minimalizačných technológií pokračujú aj v súčasnom období. V rámci technologických postupov pestovania plodín overujeme pôdne a rastlinné pomocné látky (napr. Rokolan, Rokohumín, Zeolit, BlackJet) zvyšujúce úrodnosť pôdy, aktiváciu biologického života v pôde, pomáhajú rastlinám prekonávať stresové faktory v dôsledku sucha a zvyšujúcich sa teplôt a pod. Po ukončení pokusov sa výsledky ekonomicky vyhodnotia. Výsledky prinesieme v blízkej budúcnosti.

VÚA Michalovce ponúka poradenstvo v oblasti technológií zakladania poľných plodín so zameraním na technológiu bez orby. Ponúkame poradenstvo aj v oblasti pestovania alternatívnych a teplomilných plodín, vrátane prepočtu ekonomickej efektivity.

NPPC – VÚA

Ing. Jana Jakubová, jana.jakubova@nppc.sk

Ing. Ladislav Kováč, PhD., ladislav.kovac@nppc.sk

STRATEGICKÉ PLÁNY – ZÁKLAD IMPLEMENTÁCIE BUDÚCEJ SPOLOČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ POLITIKY PO ROKU 2020

NPPC – Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva bol poverený úlohou vypracovať 3 analytické materiály (analýzu – popis súčasnej situácie, analýzu podľa kontextových ukazovateľov a SWOT-analýzu) a dokument s názvom Identifikácia potrieb, ktoré spoločne tvoria východiskovú bázu pre prípravu slovenského Strategického plánu SPP na roky 2021–2027.

Strategický plán je dokument, ktorý musí pripraviť kaž-

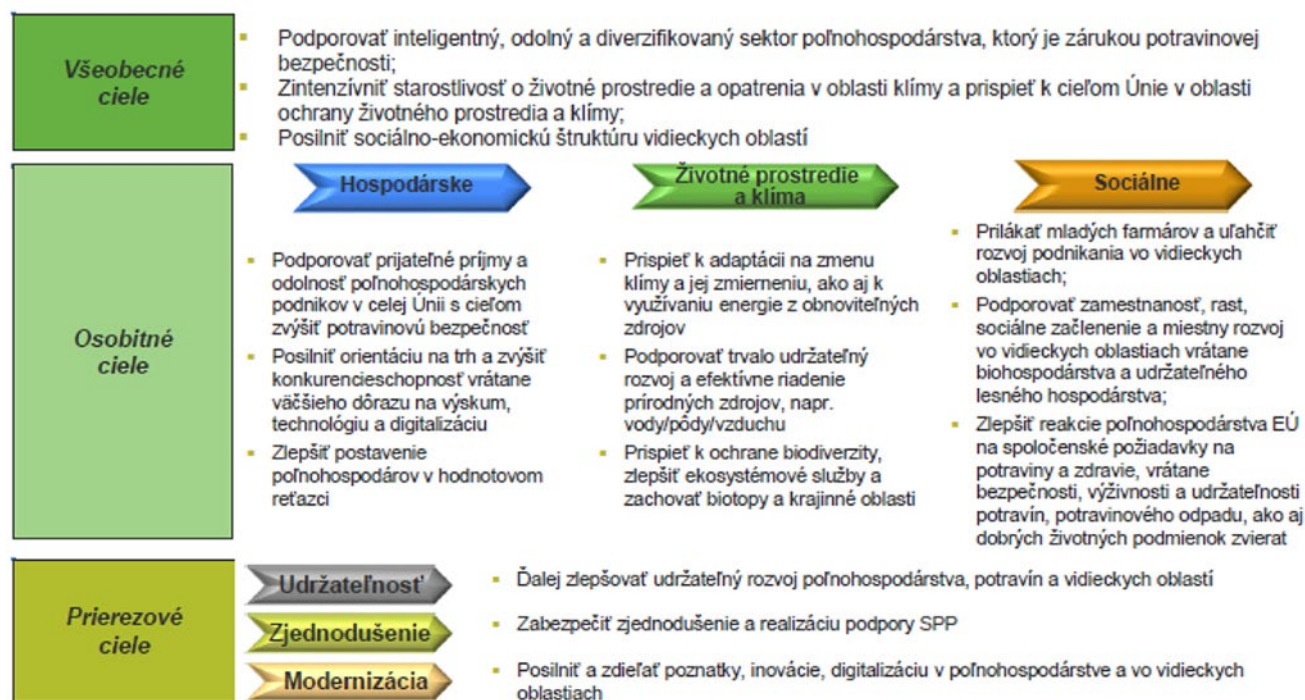
dý členský štát EÚ a pripravuje sa v súlade s novými legislatívnymi návrhmi Komisie o budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politike (SPP), ktoré boli zverejnené 1. júna 2018. Predmetná legislatíva pozostáva z troch návrhov: nariadenia, ktorým sa stanovujú pravidlá prípravy strategických plánov SPP; nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhu (SOT) a horizontálneho nariadenia o financovaní, riadení a monitorovaní SPP. V návrhu nariadenia o strategic-



CIELE

Politické priority Komisie
Ciele trvalo udržateľného rozvoja
Parížska dohoda o zmene klímy

Článok 39 ZFEÚ



Ciele budúcej SPP

kých plánoch SPP sa zavádza nový model poskytovania pomoci, ktorý Komisia označila za zásadný posun v rámci SPP. Ten zahŕňa prechod od dodržiavania k výsledkom a výkonnosti, ako aj nové rozdelenie zodpovednosti medzi EÚ a členskými štátmi. EK navrhuje nový proces plánovania, ktorý sa vzťahuje na prvý pilier (priame platby), ako aj druhý pilier (rozvoj vidieka) SPP. Práve komplexné strategické plánovanie na úrovni členských štátov mnohí považujú za kľúčový prvok legislatívneho návrhu, ktorý predstavuje novú kapitolu v histórii SPP.

Členské štáty musia určiť svoje potreby.

Navrhovaný koncept strategického plánovania je založený na politickom intervenčnom rámci na úrovni EÚ a strategických plánoch SPP na úrovni jednotlivých členských štátov. Z troch pilierov udržateľnosti je odvodených 9 špecifických cieľov (obr.). Tie sú základom, z ktorého sa odvodzujú ukazovatele a široko definované intervencie, t. j. všeobecné opisy opatrení na dosiahnutie cieľov. Členské štáty budú musieť identifikovať a určiť svoje vlastné potreby intervencie a v súlade s cieľmi stanovenými na úrovni EÚ vybrať, zdôvodniť a vypracovať opatrenia z daného súboru nástrojov. Európska komisia bude musieť každý strategický plán SPP vopred schváliť, aby sa zaručila jeho konzistentnosť s cieľmi platnými pre celú EÚ, zachoval spoločný charakter politiky, a aby plán nenarúšal jednotný trh alebo nevedol k nadmernej záťaži pre prijímateľov či správne orgány. Európska komisia bude po schválení plánov SPP na ročnej báze monitorovať, posudzovať a overovať na úrovni členských štátov, či sú

ich výsledky v súlade so stanovenými cieľmi a ukazovateľmi.

Inovácie a efektívny prenos poznatkov z výskumu do praxe budú povinné.

Členské štáty budú podľa novej SPP povinné poľnohospodárom poskytnúť systém poradenských služieb pre poľnohospodárske podniky, ktorý bude zahŕňať celú škálu otázok podrobne rozvedených v samotnom nariadení. Ide napríklad o tieto otázky: poradenstvo pri všetkých požiadavkách a podmienkach na úrovni poľnohospodárskeho podniku, ktoré vyplývajú zo strategického plánu SPP každej krajiny; ako zabezpečiť súlad s právnymi predpismi v oblasti životného prostredia týkajúcimi sa vody, pesticídov, čistého ovzdušia atď.; riadenie rizika a prístup k inováciám a technológiám. Tieto poradenské služby sa v plnej miere začlenia do širších poľnohospodárskych vedomostných a inovačných systémov (AKIS) členských štátov, ktoré zahŕňajú aj výskumníkov, organizácie poľnohospodárov a iné relevantné zainteresované strany.

Tri z deviatich špecifických cieľov v budúcej SPP sa týkajú problematiky životného prostredia a klímy, konkrétne otázok zmeny klímy, prírodných zdrojov, biodiverzity, biotopov a krajinných oblastí. Členské štáty budú vo svojich strategických plánoch SPP musieť podrobne rozviesť, ako tieto ciele plánujú dosiahnuť a zároveň zabezpečiť, aby poľnohospodári dodržali všetky požiadavky v súvislosti so životným prostredím a klímou.


NPPC – VÚEPP

Ing. Štefan Adam, stefan.adam@nppc.sk



KALENDÁR PODUJATÍ

 **DNI OTVORENÝCH DVERÍ SO ZAMERANÍM NA PESTOVATEĽSKÉ TECHNOLOGIE**
počas vegetačného obdobia (apríl až október),
NPPC - VÚTPHP, Krivá na Orave, medvecky@vutphp.sk

 **VPLYV POĽNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI NA KVALITU POVRCHOVÝCH A PODZEMNÝCH VÔD**
apríl-máj 2019, Szentendre obec Szigetmonostor (HU)

 **KURZ - CHOV VČELÍCH MATIEK**
4. – 5. mája 2019, Kráľová pri Senci

 **DEŇ FASCINÁCIE RASTLINAMI**
23. mája 2019, Piešťany


 **DEŇ POĽA ZAMERANÝ NA KRMOVINY**
23. mája 2019, Liptovský Ondrej

 **ÚSTAVNÝ VEDECKÝ SEMINÁR NPPC-VÚP**
31. mája 2019, Bratislava


 **SEMINÁR PRE KOMORU VETERINÁRNÝCH LEKÁROV SR**
18. mája 2019, UVč Liptovský Hrádok


 **CHOVATEĽSKÝ DEŇ PINZGAUSKÉHO DOBYTKA**
máj 2019, Podtureň

 **DEŇ MAKOVÉHO POĽA**
máj 2019

 **NAJ SLOVENSKÝ CHOV**
máj 2019, Oponice

 **PLYTVANIE POTRAVINAMI** - odborný seminár
máj/jún 2019, Bratislava

 **OZNAČOVANIE A KVALITATÍVNE ASPEKTY POTRAVÍN**
máj/jún 2019, Bratislava

 **DAGENE 2019** - Konferencia zameraná na problematiku
živočíšnych genetických zdrojov v povodí rieky Dunaj.
29. mája – 1. júna 2019, Topoľčianky

 **CELOSLOVENSKÉ DNI POĽA A POĽNOHOSPODÁRSKA VÝSTAVA**
4. – 5. júna 2019, Dvory nad Žitavou


 **KURZ - CHOV VČELÍCH MATIEK**
6. – 7. júna 2019, UVč Liptovský Hrádok

 **KURZ INSEMINÁCIA VČELÍCH MATIEK**
27. – 28. júna 2019, UVč Liptovský Hrádok

 **ÚSTAVNÝ VEDECKÝ SEMINÁR NPPC-VÚP**
28. júna 2019, Bratislava

 **DEŇ ZDRAVIA**
jún 2019, Trenčianske Teplice

 **DEŇ POĽA REPKY OZIMNEJ**
jún 2019, Malý Šariš

 **UDRŽATEĽNÝ MANAŽMENT PÔD VO SVETLE GLOBÁLNYCH VÝZIEV** - odborný seminár pre farmárov
a užívateľov pôd; jún 2019, Bratislava

 **VÝSTAVA OVOCIA A LIEČIVÝCH RASTLÍN**
júl 2019, Piešťany

 **ŠKOLENIE KLASIFIKÁTOROV JATOČNÝCH TIEL OŠÍPANÝCH, HD A OVIEC**
máj, september a december 2019,
NPPC – VÚŽV Nitra

 **AGROKOMPLEX 2019**
22. – 25. augusta 2019, Nitra

 **VEDECKÉ PODUJATIE**

 **PODUJATIE PRE VEREJNOSŤ**

 **PODUJATIE PRE PROFESIONÁLOV A PRAX**

Viac informácií nájdete v kalendári podujatí na: www.nppc.sk

ZAPÍŠTE SI DO DIÁRA

35. medzinárodný filmový festival

agrofilm

nitra
bratislava
lužianky
zvolen
košice
brezno

“všetkým
ľuďom
chlieb
a mier”

matej tóth
ambasádor
festivalu

30. september
až
5. október
2019

www.agrofilm.sk

MINISTERSTVO
POĽNOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEK
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NPPC
NÁRODNÉ POĽNOHOSPODÁRSKE
A POTRAVINÁRSKE CENTRUM

Newsletter NPPC prináša informácie o aktuálnej činnosti pracovísk NPPC. Je určený odborníkom, študentom i verejnosti. Privítame vaše podnety a otázky.
newsletter@nppc.sk; © Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum; Hlohovecká 2, 951 41 Lužianky; www.nppc.sk